

Sportski ribolov na Jadranu

Odavna se osjeća potreba da naši brojni sportski ribolovci dobiju djelo koje će im po raznolikosti i bogatstvu sadržaja biti praktični priručnik ne samo po opisu njihove lovine i ribarskog pribora, pripremanja i priređivanja te lovine za jelo, već će ih i poučiti kako se uspješno lovi i gdje, na kojim se pozicijama može postići najbolji ulov. Takvo je upravo nedavno objavljeno djelo poznatog ribarskog stručnjaka sa najribarskijeg dijela naše obale — iz Sali uz Kornatsko otočje. To je JOSIP BASIOLI, koji u svom djelu SPORTSKI RIBOLOV NA JADRANU, Zagreb, 1975. na 330 stranica teksta, slika i crteža opisao sportski ribolov na našem Jadranu. Djelo obuhvaća, pored uvoda, u XI. poglavlja 35 ribolovnih područja/3 u Slovenskom primorju, 6 u Istri, 8 u Hrvatskom primorju i na Kvarnerskim otocima, 15 u Dalmaciji, 2 u Crnogorskom primorju i 1 za otvoreni Jadran, 20 vrsta ribolovnog pribora, 6 načina obavljanja sportskog ribolova, 80 vrsta morskih riba, glavonožaca i rakova; 10 vrsta jela od riba uz utvrđivanje njihove svježine, načina čišćenja, pripremanja i priređivanja, podaci o meteorologiji i hidrografiji mora, pružanje prve pomoći u nesretnim slučajevima, propise o sportskom ribolovu i sportskom-ribolovna natjecanja uz odgovarajuće tabelarne pregledne o sportskom ribolovu i o daljinaru između naših glavnih luka.

Već u uvodu pisac ističe da je »čovjek izmučen nametnutim tempom suvremenog mehaniziranog života, tako da u svoje slobodno vrijeme traži prirodu u kojoj nalazi rasonodu i rekreaciju, a to je upravo sportski ribolov«. Naša obala s velikom razvedenošću vrlo je pogodna za nautički turizam i za sportski ribolov, tako da se u ovom djelu sportskim ribolovcima pruža i dosta novog gradiva koje će im korisno poslužiti kako bi upotpunili svoje poznavanje riba i sportskog ribolova. I zaista ovaj je rad pravi putokaz za stjecanje osnovnih vještina u svim načenima obavljanja sportskog ribolova.

Posebna je vrijednost ovog djela što ono sadrži značajne izdatke prvih naših propisa o ribolovu na Jadranu, počam od Statuta grada i otoka Korčule iz 1214. godine, pa do Izvještaja mletačkog putopisca A. Fortisa iz 1774. godine i Zapisa o Dalmaciji P. N. Grisogona Trogirana iz 1775. god. U ovom razdoblju od gotovo 6 vjekova, autor uz 34 originalna teksta, koji predstavljaju izvratke iz ribolovnog prava (»... nijedan osoba ne smije... loviti ribe na lovištima Piranaca...; nitko ne smije polagati... svoje mreže ispred mreže drugog...; da se nijedan... ne usudi loviti ribe... osim ako to nije za zabavu...; ribari pripremaju zubace, komarče, šarge... preradom u marinadu...; ...niti smije ikog drugog ometati pri ribolovu...«) daje detaljni opis užih područja — mjesta (»brak«, »bank«, »pošta«) o vrsti i obliku morskog dna, dubinama, razvedenosti obale i što je najvažnije koje se ribe na njima redovno zadržavaju, a time i love.

U poglavlju o ribolovnom priboru i opremi, pisac daje upute o izboru, vrstama i vezivanju udica, o namještanju predveza i vrstuljaka, o izboru konca (uzica, nailon) i meke (»eška«, varalica, blinker); o održavanju pruta, kotura i podvodne puške i njene opreme (discalica, svjetiljka, osti i ručijak); o plovcima, motovilu, olovnici, torilu (mamci, abrumi) i sl. Uz ovaj pribor i opremu za sportski ribolov od važnosti je i

ostali pribor kao ometac (odmet), povrazi (kanjčenica, lignar), panule (za lov zubataca, skuša, liganja i dr.), parangali (za lov landovine, ugora i dr.), lebdeći i površinski parangali, udičarenje prutom, te podvodni ribolov za lov lubina, komarči, salpi, kirnja i dr.

Središnji dio ovog djela čine opisi 80 vrsti morske lovine od ukupno 200 jestivih riba, glavonožaca, rakova i školjaka, koliko ih ima u Jadranu. Nazivi ovih riba dati su abecednim redom na našem i latinskom jeziku, a zatim i na engleskom, francuskom, njemačkom i talijanskom jeziku, a njihov opis opće podatke, obitavališta, vrijeme lova i pribor za njihov lov, te način pripremanja kao ljudske hrane. Svaka je od ovih riba prikazana i u slici sa živim prirodnim bojama tih riba prelijevanje tih boja što djelu daje naročitu vrijednost. Uz ovo poglavlje koje čini okosnicu djela, nije od manje važnosti ni pripremanje i priređivanje riba za jelo kao zdrave i ukusne ljudske hrane. Ovdje su date upute o utvrđivanju svježine ribe i o načinu njenog čišćenja, o kuhanju riba (lešo), prženju riba (friganje), pečenju, pravljenju ribljeg brodetu, riblje juhe, te o priređivanju glavonožaca za jelo (lignje i hobolnice), rakova (jastozi, škampi, rakovice i kosmelji), školjaka (losture, prstaci, prilipci i dagnje), riblje marinade, sušenje riba i glavonožaca.

U cilju da sportski ribolovac može uživati sve prednosti koje mu daje sportski ribolov od neophodne je potrebe da što bolje poznaje i vremenske prilike i sve prirodne pojave na moru. Stoga autor u posebnom poglavlju upoznaje čitaoca o osnovama

— **meteorologije** (tlak i temperatura zraka, oblaci, oborine, oluje, vijavice, vjetrovi sa Baeuforovom skalom magla i vidljivost s oznakama na moru),

— **hidrografije** (temperatura i slanost, morske struje, plima i oseka, valovi i stanje mora sa skalom; prozirnost, boja, svjetlanje i cvjetanje mora).

S obzirom da je sportski ribolovac na moru i pod morem izložen mnogim opasnostima, a posebno trovanju, utapljanju i ranjavanju, to u poglavlju o prvoj pomoći u nesretnim slučajevima autor nas upoznae o najotrovnijim ribama i drugim morskim životinjama i biljkama (morski pauk, vlasulje, meduze, ježinci, zvijezde, trpovi, morski psi i dr.), o pružanju pomoći utopljeniku, o povredama udicama i harpunom, o zaustavljanju krvarenja, sunčanici, prijelomima, ogrebotinama i dr.

Posebno poglavlje sadrži zakonski tekst o obavljanju sportskog ribolova, o najmanjim mjerama dužine riba i drugih morskih životinja ispod kojih se iste ne smiju loviti ili vaditi. Data su i pravila o sportsko-ribolovnim natjecanjima, te podaci o lučkim kapetanijama i njihovim ispostavama s oznakom za ribarske i druge čamce, tablica udaljenosti između naših glavnih luka. Na kraju za već opisanih 80 vrsti riba, glavonožaca i rakova dati su detaljni podaci o njihovoj dužini, težini, mriještenju, priboru kojim se love, mekama, sezoni i položaju lova i sl. Pored obimne literature, djelo sadrži i ekonomsko-propagandni prilog naših ribarskih OUR.

Djelo je uobičajenog formata sa tvrdim uvezom i bogatom opremom u izdanju Nakladnog zavoda »Znanje« Zagreb, a može se nabaviti uz cijenu od 150 dinara.

Dr L. KOS